

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

školní rok 2026/2027

Mateřská škola Studánka Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace

Platnost: 1. 9. 2026 – 31. 8. 2027

Zpracovala: Bc. Veronika Jirásková, ředitelka školy

1. Charakteristika a účel programu

Minimální preventivní program MŠ Studánka je interním metodickým dokumentem školy, jehož cílem je systematicky podporovat bezpečné, zdravé a respektující prostředí pro všechny děti.

Preventivní působení je přirozenou součástí každodenního vzdělávání. Vychází z věku, individuálních schopností a potřeb dětí a je realizováno zejména prostřednictvím praktických situací, hry, společně vytvářených pravidel, modelových situací, rozhovorů, pohybových a tvořivých činností a vlastního příkladu dospělých.

Program současně sjednocuje postup pedagogických pracovníků při seznamování dětí s pravidly bezpečnosti a prevence a slouží jako metodický podklad pro zaznamenávání preventivních činností do třídní knihy.

2. Hlavní cíle

Cílem preventivního působení je zejména:

- vytvářet bezpečné, vstřícné a respektující prostředí;
- vést děti k ochraně vlastního zdraví a bezpečí;
- učit děti rozpoznávat možné nebezpečí a přiměřeně na ně reagovat;
- předcházet úrazům při vzdělávacích, pracovních, pohybových a dalších činnostech;
- vytvářet a upevňovat pravidla bezpečné práce v centrech aktivit;
- rozvíjet zdravé hygienické návyky;
- podporovat pozitivní vztahy mezi dětmi;
- předcházet agresivnímu chování, ubližování, šikaně, diskriminaci a sociálnímu vylučování;
- učit děti respektovat osobní hranice své i druhých;
- rozvíjet schopnost požádat o pomoc;
- učit děti bezpečnému chování při pobytu mimo mateřskou školu;
- podporovat duševní pohodu, práci s emocemi a zdravé sebevědomí;
- vést děti k odpovědnosti přiměřené jejich věku a schopnostem.

3. Oblasti preventivního působení

3.1 Bezpečnost v centrech aktivit

Pravidla bezpečnosti jsou dětem připomínána průběžně podle charakteru připravovaných činností. Pedagog před zahájením činnosti vyhodnotí její přiměřenost věku, schopnostem a individuálním potřebám dětí a zajistí odpovídající dohled.

Centrum Dílna

Děti jsou vedeny k:

- bezpečnému zacházení s pracovním nářadím a pomůckami;
- používání nářadí pouze způsobem, ke kterému je určeno;
- dodržování dostatečného prostoru mezi pracujícími dětmi;
- bezpečnému zacházení s kladívkem, hřebíky, pilkou a dalšími pracovními pomůckami;
- používání ochranných pomůcek podle charakteru činnosti;
- používání ochranných brýlí zejména při činnostech, při nichž může dojít k odlétnutí části materiálu;
- odkládání nářadí na určené místo.

Tavná pistole: Je používána pouze při činnosti organizované pedagogem a pod jeho přímým dohledem. Dítě je předem seznámeno s rizikem popálení a s pravidly bezpečné manipulace. Podle charakteru činnosti jsou využívány vhodné ochranné pomůcky.

Centrum Domácnost

Děti jsou vedeny k:

- bezpečné manipulaci s kuchyňským náčiním;
- zvýšené opatrnosti při práci s ostrými předměty;
- bezpečnému krájení a přípravě potravin;
- hygieně rukou před přípravou a konzumací potravin;
- udržování čisté a bezpečné pracovní plochy;
- okamžitému upozornění pedagoga na rozlitou tekutinu, rozbitou nádobu nebo jinou nebezpečnou situaci.

Činnosti s ostrými předměty probíhají pouze s pomůckami přiměřenými věku a schopnostem dítěte a pod dohledem pedagoga.

Centrum Pokusy a objevy

Děti jsou vedeny k:

- bezpečnému experimentování a ověřování hypotéz;
- používání pomůcek a materiálů podle pokynů pedagoga;
- tomu, aby neochutnávaly ani nevkládaly do úst materiály určené k experimentování;
- ochraně očí a pokožky při činnostech, kde je to vzhledem k použitým materiálům potřebné;
- okamžitému oznámení rozlití, rozsypání nebo jiné neočekávané situace;
- respektování pokynu STOP a dalších bezpečnostních pokynů pedagoga.

Pedagog předem posoudí vhodnost použitých materiálů a pomůcek. Děti nemanipulují samostatně s látkami nebo materiály, které by mohly ohrozit jejich zdraví.

Ostatní centra aktivit

Také v centrech Ateliér, Kostky, Manipulační a stolní hry, Knihy a písmena, Hudba, Voda a písek a dalších centrech jsou děti průběžně vedeny k bezpečnému používání pomůcek, respektování prostoru ostatních, udržování pořádku a předcházení úrazům.

3.2 Pohybové činnosti

Před pohybovou činností pedagog zkontroluje prostor, náčiní a nářadí a přizpůsobí organizaci činnosti schopnostem dětí.

Zvýšená pozornost je věnována zejména:

- překážkovým drahám;
- lezení a šplhání;
- skokům;
- balančním prvkům;
- práci s tělovýchovným nářadím a náčiním;
- běhu a dynamickým hram;
- dodržování bezpečných rozestupů;
- vhodnému oblečení a obuvi.

Děti jsou vedeny k respektování pravidel, čekání na uvolnění prostoru a reagování na pokyn pedagoga.

3.3 Bezpečnost v tělocvičně ZŠ

Před zahájením činnosti jsou děti seznámeny s pravidly pohybu v tělocvičně.

Děti používají tělovýchovné nářadí a náčiní pouze po pokynu pedagoga. Pedagog věnuje zvýšenou pozornost především překážkovým drahám, šplhání, skokům, cvičení ve výšce a činnostem vyžadujícím pomoc nebo záchranu.

Součástí prevence je rovněž bezpečný přesun mezi MŠ a ZŠ.

3.4 Školní zahrada

Děti jsou průběžně seznamovány s pravidly:

- bezpečného používání herních prvků;
- bezpečného běhu a pohybu;
- používání koloběžek, odrážedel a dalších prostředků;
- bezpečného zacházení se zahradním náčiním;
- respektování vymezeného prostoru;
- zákazu opouštění areálu;
- bezpečného zacházení s přírodninami;
- vzájemné ohleduplnosti při společných hrách.

Pedagogové zohledňují aktuální stav povrchu, počasí a technický stav herních prvků.

3.5 Pobyt v lese a přírodě

Děti jsou vedeny k:

- pohybu ve skupině a respektování pokynů pedagoga;
- bezpečnému pohybu v nerovném terénu;
- zvýšené opatrnosti při pohybu mezi kořeny, kameny a větvemi;
- zákazu samostatného ochutnávání hub, rostlin, plodů a dalších přírodnin;
- bezpečnému kontaktu se zvířaty;
- ochraně před klíšťaty a hmyzem;
- ohleduplnému chování k přírodě;
- oznámení nálezu neznámého nebo potenciálně nebezpečného předmětu pedagogovi.

3.6 Vycházky a pohyb ve městě

Děti jsou systematicky vedeny k:

- bezpečnému pohybu ve skupině;
- dodržování pravidel při chůzi po chodníku;
- bezpečnému přecházení vozovky;
- sledování dopravní situace;
- respektování světelné signalizace;
- používání reflexních prvků podle situace;
- okamžitému reagování na pokyny pedagoga;
- bezpečnému chování při setkání s cizí osobou.

Dopravní prevence je realizována průběžně v reálných situacích.

4. Prevence úrazů a ochrana zdraví

Děti jsou přiměřeně věku vedeny k tomu, aby:

- rozpoznávaly základní rizikové situace;
- nepřeceňovaly své schopnosti;
- oznámily pedagogovi bolest, úraz nebo nebezpečnou situaci;
- nemanipulovaly bez dovození s neznámými předměty;
- respektovaly bezpečnostní pravidla jednotlivých činností;
- dokázaly přivolat pomoc.

Bezpečnostní pravidla nejsou dětem předávána pouze formou zákazů, ale zejména vysvětlením, názornou ukázkou, praktickým nácvikem a opakovaným upevňováním.

5. Hygiena a prevence šíření infekčních onemocnění

Hygienická prevence je součástí každodenního režimu MŠ.

Děti jsou vedeny k:

- pravidelnému a správnému mytí rukou;
- zakrývání úst a nosu při kašli a kýchání vhodným způsobem;
- používání jednorázových kapesníků;
- vyhazování použitých kapesníků do odpadkového koše;
- omezení vkládání rukou a předmětů do úst;
- používání vlastních hygienických potřeb;
- dodržování základních hygienických pravidel při stravování.

Zvýšený výskyt infekčních onemocnění

Při zvýšeném výskytu respiračních, průjmových nebo jiných infekčních onemocnění je věnována zvýšená pozornost hygieně rukou, hygieně při kašli a kýchání, větrání, hygieně prostředí a dalším opatřením odpovídajícím aktuální situaci a platným hygienickým pravidlům.

6. Bezpečné vztahy mezi dětmi

Preventivní působení je zaměřeno na vytváření bezpečného sociálního prostředí.

Děti jsou vedeny k:

- respektování druhého člověka;
- respektování osobního prostoru a hranic;
- vyjádření nesouhlasu přiměřeným způsobem;
- používání slov namísto fyzického ubližování;
- požádání o pomoc;
- řešení konfliktů s podporou dospělého;
- vzájemné pomoci;
- přijímání odlišností;
- spolupráci;
- schopnosti omluvit se a napravit vzniklou situaci.

Pedagogové věnují pozornost změnám v chování dítěte, jeho postavení ve skupině, opakovaným konfliktům, vylučování dítěte z kolektivu, agresivním projevům a dalším signálům možného ohrožení.

7. Osobní bezpečí dítěte

Děti jsou přiměřeně věku vedeny k poznání, že:

- mají právo vyjádřit nesouhlas;
- jejich tělo patří jim;
- mohou odmítnout kontakt, který je jim nepříjemný;
- nemají odcházet s cizí osobou;
- nemají přijímat od cizích osob věci bez vědomí dospělého;
- v nebezpečné nebo nepříjemné situaci mají vyhledat dospělého, kterému důvěřují;
- některá tajemství, která vyvolávají strach nebo nepříjemné pocity, je správné sdělit důvěryhodnému dospělému.

8. Duševní zdraví, emoce a klima třídy

Děti jsou podporovány v:

- poznávání a pojmenovávání emocí;
- bezpečném vyjadřování pocitů;
- zvládání frustrace a neúspěchu;
- hledání způsobů zklidnění;
- požádání o pomoc;
- respektování emocí druhých;
- budování zdravého sebevědomí;
- vytváření pocitu sounáležitosti se třídou.

Pedagog vytváří prostředí, ve kterém dítě může bezpečně sdělit své obavy a potřeby.

9. Prevence při mimořádných a specifických činnostech

V průběhu roku jsou děti podle aktuální situace seznamovány také s pravidly bezpečnosti:

- při výletech a exkurzích;
- při cestování autobusem nebo jiným dopravním prostředkem;
- při kulturních a společenských akcích;

- při plavání;
- při pobytu u vody;
- při zimních činnostech, na sněhu a náledí;
- při pobytu na slunci a v období vysokých teplot;
- při manipulaci s přírodninami;
- při setkání se zvířaty;
- při požáru a dalších mimořádných situacích.

10. Preventivní působení ve speciální třídě

Ve třídě Kvítka jsou preventivní opatření přizpůsobována individuálním schopnostem, úrovni porozumění a speciálním vzdělávacím potřebám jednotlivých dětí.

Podle potřeby jsou využívány:

- vizualizovaná pravidla;
- fotografie, obrázky a piktogramy;
- názorné a opakované nácviky;
- strukturování prostředí a činností;
- individuální připomínání pravidel;
- předvídatelný režim;
- podpora bezpečného vyjadřování potřeb a emocí;
- prevence útěku a rizikového opuštění bezpečného prostoru;
- nácvik respektování osobního prostoru;
- individuální strategie zvládání afektu a náročných situací.

Preventivní postupy respektují doporučení školského poradenského zařízení a individuální potřeby dítěte.

11. Spolupráce s rodiči

Škola podporuje otevřenou a partnerskou komunikaci se zákonnými zástupci.

Rodiče jsou podle potřeby informováni o preventivních opatřeních školy, aktuálních zdravotních a bezpečnostních situacích a pravidlech, která jsou s dětmi upevňována.

Při závažnějších nebo opakovaných projevech rizikového chování dítěte škola situaci řeší individuálně ve spolupráci se zákonnými zástupci a podle potřeby s příslušnými odbornými pracovišti.

12. Realizace a evidence prevence

Preventivní působení probíhá průběžně během celého školního roku a je přirozeně začleňováno do vzdělávací nabídky.

Pedagogové zaznamenávají významné preventivní činnosti do třídní knihy.

13. Doporučené formulace zápisů do třídní knihy

MPP – Dílna: Seznámení a upevňování pravidel bezpečné práce s pracovním nářadím a používání ochranných pomůcek.

MPP – tavná pistole: Seznámení s pravidly bezpečné práce s tavnou pistolí, prevence popálení a používání ochranných pomůcek.

MPP – Domácnost: Upevňování pravidel bezpečné manipulace s kuchyňským náčiním a ostrými předměty, hygiena při přípravě pokrmů.

MPP – Pokusy a objevy: Bezpečné zacházení s materiály a pomůckami při experimentování a ověřování hypotéz.

MPP – pohyb: Prevence úrazů při překážkové dráze, bezpečné rozestupy a správné používání tělovýchovného náčiní.

MPP – tělocvična: Seznámení a upevňování pravidel bezpečného pohybu a používání náradí a náčiní v tělocvičně ZŠ.

MPP – školní zahrada: Upevňování pravidel bezpečného pohybu a používání herních prvků na školní zahradě.

MPP – les: Bezpečný pohyb v přírodním terénu, prevence rizik při kontaktu s rostlinami, houbami, hmyzem a zvířaty.

MPP – vycházka: Upevňování pravidel bezpečného pohybu ve městě a silničním provozu.

MPP – dopravní prevence: Praktický nácvik bezpečného přecházení vozovky a orientace v základních dopravních situacích.

MPP – vztahy: Podpora bezpečných vztahů mezi dětmi, respektování osobních hranic a prevence vzájemného ubližování.

MPP – řešení konfliktů: Nácvik bezpečného řešení konfliktů, vyjádření nesouhlasu a požádání dospělého o pomoc.

MPP – osobní bezpečí: Upevňování schopnosti rozpoznat nepříjemnou nebo nebezpečnou situaci, říci NE a vyhledat pomoc.

MPP – hygiena: Upevňování správné hygieny rukou a hygienických návyků.

MPP – zvýšená nemocnost: Zvýšená hygienická prevence – mytí rukou, hygiena při kašli a kýchání, používání jednorázových kapesníků.

MPP – infekční onemocnění: Upevňování hygienických návyků v souvislosti se zvýšeným výskytem infekčních onemocnění.

MPP – výlet: Seznámení s pravidly bezpečnosti při přesunu, cestování a pobytu mimo areál MŠ.

MPP – zimní období: Prevence úrazů při pohybu na sněhu, náledí a při zimních pohybových aktivitách.

MPP – ochrana zdraví: Upevňování pravidel ochrany zdraví při vysokých teplotách – pitný režim, pobyt ve stínu a ochrana před sluncem.

14. Závěrečné ustanovení

Minimální preventivní program je otevřeným interním metodickým dokumentem školy. Jeho obsah může být v průběhu školního roku doplňován podle aktuálních potřeb dětí, jednotlivých tříd, zjištěných rizik a aktuálních metodických doporučení.

S obsahem programu jsou seznámeni pedagogičtí pracovníci školy.

V Jablonném v Podještědí dne: 28.08.2026

Bc. Veronika Jirásková
ředitelka školy